

Ur en typisk Stockholmares liv - en resa i Conny Burmans fotspår

Östen Hedin

I ett personporträtt i tidningen *Hemmet* från 1901 kan man läsa följande rader:

”Conny Burman” är absolut nog för hvarenda ”kunglig stockholmare”; de känna honom allesammans, och icke blott till namnet, utan de veta äfven, att personen i fråga är en af vårt samhälles mest typiska personligheter, typiska i allra bästa mening”.

Normalt brukade tidningens biografiska notiser förutom namnet på den aktuella personen ha en överrubrik. För artikeln om Conny som var en välkänd konstnär inom många områden ansågs det räcka med bara namnet. Även för festskriftens huvudperson torde namnet Conny Burman nu över ett sekel senare av olika anledningar klinga välbekant och ge många positiva associationer. Det är samma glädje jag förknippar med Karin och hennes kreativitet på KB.

Conny tillhör en kategori av personer som under sin samtid fanns med överallt i Stockholms kulturliv, och med rätta kan kallas en institution i detsamma, för att en eller två generationer senare vara borta ur det allmänna medvetandet. Orsakerna till glömskan varierar. Några anledningar i Connys fall kan vara att han saknade barn som förde hans kulturarv vidare. Han har inte heller fått någon plats i de stora biografiska verken *Svenskt biografiskt lexikon* och *Svenska män och kvinnor*. Dessutom har mångsysslare en tendens att försvinna in i historiens dunkel. Det finns en plats de inte försvinner ifrån och det är KB:s bokmagasin. Där lever de vidare i högönsklig välmåga. Connys namn dyker upp på många ställen, ibland lite oväntade. För mig har han blivit lite av en favorit. Särskilt hans skildringar av det Stockholm han levde i är mycket fängslande läsning.

I det följande är min avsikt att följa Conny i fotspåren, plocka upp ett och annat guldkorn och samtidigt bidra något till det biografiska material som finns om honom.

Conny Burman (1831-1912) av Maria Röhl. Ur Röhlssamlingen, KB.

Uppväxt

Johan Fredrik Constantin Burman föddes den 14 januari 1831 i Stockholm och kallades kort därefter för Conny, det namn han sedan dess är känd under. Föräldrarna var Abraham Johan Burman (1792-1854) och Amalia Staf (1802-1861). Fadern var kamrer vid Riksbanken men är främst känd som konstnär och teckningslärare. Yrkesvalskombinationen gick i arv till sonen som gjorde sina första lärospån på Glasbruksgatan nära Slussen, där han bodde de första tio åren av sitt liv.

Några år innan Conny föddes hade hans föräldrar i tvivel om att få några egna arvingar, upptagit ett fosterbarn som hette Mathilda Charlotta. Hon var då i tioårsåldern och studerade piano vid Adolf Lindblads musikinstitut. Genom henne och fadern Abraham, som var duktig på gitarr och piano, fick Conny en musikalisk uppväxt. Hemmiljön var harmonisk och hans mor Amalia beskrivs som mycket omtänksam och kärleksfull.

Det Burmanska hemmet kännetecknades av stor gästfrihet och besöktes av många kända personer såsom tonsättarna Franz Berwald och Andreas Randel. En annan flitig besökare var den liberale politikern och skriftställaren Wilhelm Fredrik Dalman, som också var Connys gudfar, som med sitt stora intresse för teater, musik och konst tillsammans med hustrun Hilda hade ett hem som var samlingspunkt för det stockholmska kulturlivet runt 1800-talets mitt. Där framträdde nästan alla stora inom huvudstadens musikliv, exempelvis Jenny Lind, Ole Bull, Isidor Dannström, Louise Michaëli, Ludvig Norman och Fritz Arlberg. Hos Dalmans fick de tillfälle att framföra sina nummer innan de uppträdde offentligt på Stockholms stora scener. Det fanns också två andra nära vänner till familjen Burman vars musikaliska hem var viktiga för musiklivet. Den ene var tidningsmannen Jonas Walldén som ägde Stockholms Dagblad och även gav ut Stockholms Aftonpost tillsammans med nämnde Dalman. Den andre var den historiske författaren Per Olof Bäckström, känd för ett gediget arbete om svenska folkböcker, i vars hem det ofta sjöngs kvartettsång. Hans son Edvard Bäckström var förresten amanuens på KB.

Utbildning

I början av 1840-talet flyttade familjen Burman till Bryggargatan nära Drottninggatan och Conny gick i skola en trappa upp i det hus där bleckslagarna Carl Gustaf och Wilhelm Leonard Klemming hade sin butik. Den förstnämnde var far till bibliotekarien Gustaf Edvard Klemming, som var en av Connys äldre kamrater på skolan. Redan då märktes ett stort intresse för böcker hos Gustaf och hans bror Henrik, sedermera antikvariatsbokhandlare. I vedboden på gården ordnade bröderna små bokauktioner på billiga böcker som de yngre fick ropa in. Skolan sköttes när Conny kom dit av författaren och prästen Julius Kiellman-Göranson. Av vännerna kallades han kort och gott för Göran. Några

av hans bästa vänner var de sju syskonen Klemming, där Gustaf var nummer fyra. Under ett porträtt av Gustaf, tecknat av premiärdansören och senare balettmästaren Wilhelm Pettersson, skrev Göran följande levnadsmaxim för Gustaf:

Konversationer, dans och lek, det ger jag hin; jag trives bättre med romaner och latin.

Göran var en produktiv författare med många bidrag i olika tidningar och kalendrar. Han skrev inte bara träffande om Klemming utan hade även omtanke om senare tiders kungliga bibliotekarier. Följande visa har utkommit i flera skillingtryck under titeln "Göken":

Karin var en dugtig flicka
Lärd af mor,
Snäll att spinna, väfva, sticka,
Mjölka kor.

Klara ögon, röda kinder,
Ljusbrunt hår.
Inget äktenskapsförhinder,
Nitton år.

Villig och fullkomligt trogen,
Utan kink
Samt på dansen och på logen
Lika flink.

Hon var omtyckt utaf alla,
Log och neg,
Tyckte sjelf om Per i Walla,
Men han teg.

Nog var Per dock redobogen,
Men för blyg,
Karin gick en qväll i skogen
Grät i smyg.

Par om par förtjusta flögo
Dufvorne,
De till löfvens dunkel smögo
Kuttrande.

Karin gjorde sig en fråga:
"När månn' tro
får jag väl med Pelle tåga
I ett bo?"

"Men han går ännu och väger
Som jag tror,
Derför att jag icke eger
Några kor!"

Hastigt då på afstånd fick hon
Se en gök,
Till den höga tallen gick hon
På försök.

Säggen lofvar: "hvad du beder,
När du står
Under träd, der göken qväder,
Det du får."

Karin tordes knappt dra anden
Utaf skam.
Sakta rörde hon med handen
Tallens stam.

Nu hon tänkte bedja: "Snälle
Gök, hör nu:
Sju kor, ett barn och min Pelle
Gif mig du!"

Men hon stammade i ställe':
"Hör mig nu:
Sju barn, en ko och min Pelle
Gif mig du!"

Skrämd från den dystra tallen gick hon:
Som hon bedt
Pelle, sju barn, en ko, fick hon,
Det var ledt.

En ko räckte dock, emedan
Hon som brud
Och som sju barns moder sedan
Bad blott Gud.

Citerat ur: Ekelund, Theodor, J.A. Kiellman-Göransson, humorist och skald (1879)

Göran behöll inte skolan särskilt länge men förblev en nära vän till familjen Burman, precis som två av hans samtida författare August Blanche och Oscar Patrick Sturtzenbecker var. Mera samtida författarkolleger än Göran och den sistnämnde, även känd under pseudonymen Orvar Odd, kan man knappast bli. Göran föddes sex dagar före Oscar Patrick och dog även sex dagar före honom. Den senare gifte sig 1841 med det ovan nämnda fosterbarnet Mathilda Charlotta Burman.

När Göran upphörde med skolan togs undervisningen över av den kände pedagogen Claes Olof Ramström, som 1839 flyttade från Uppsala till Stockholm och grundade Stockholms lyceum. Ramström hade tidigare tillsammans med Vilhelm Fredrik Palmblad varit ägare av Akademiska boktryckeriet i Uppsala och även haft privatskola. Hans nydanande pedagogik som bland annat innebar en minskning av de klassiska språkens dominans och humanare uppfostringsmetoder gjorde Lyceum populärt och elevantalet flerdubblades på några år från omkring tjugo till cirka hundra. Conny gick ungefär ett år på skolan innan han 1842 började på Nya elementarskolan, dit han länge varit anmäld. Senare skulle han komma tillbaka till Lyceum som lärare i sång och teckning.

Många ville studera på Nya elementarskolan men lokalerna begränsade elevantalet till ungefär hundra vid tiden för Connys inträde. Skolan var resultatet av den 1825 tillsatta stora uppfostringskommittén, även kallad snillekommittén, där kronprins Oscar var ordförande. Tre år senare grundades skolan där nya pedagogiska idéer prövades. Några kännetecken för skolan var ämnesläsning, som innebar att samma lärare skulle undervisa i ett ämne genom hela skolan. Bell-Lancastermetoden, även benämnd växelundervisning, tillämpades. Den innebar att äldre elever, monitörer, undervisade yngre kamrater i smågrupper. Avsikten var att många skulle få åtminstone elementära kunskaper trots bristande lärarresurser. Samarbetet mellan olika åldersgrupper gjorde också att pennalismen minskade. Alla höll till i en stor skolsal som under Connys tid på skolan (1842-1850) var Lantbruksakademiens sessionssal vid Mäster Samuelsgatan.

En viktig ambition för Nya elementarskolan var att den skulle vara självförsörjande på läromedel. Många lärare författade sina egna läroböcker. Carl Jonas Love Almqvist, som var rektor mellan 1829-1841, hade för avsikt att skriva läroböcker i alla ämnen, men fick ge upp de planerna efter att hans grekiska och franska språklära fått svidande kritik. Bättre gick det med hans rättstavningslära som under drygt femtio år utkom i tjugo upplagor.

Mindre populära var anmärkningsböckerna. Viktig för disciplinen var den nyhet som Nya elementarskolan införde och som innebar att varje elev hade en egen anmärkningsbok, där eventuella förseelser skrevs in. I boken fanns två typer av anmärkningar, den ena gällde sederna och den andra läsningen. Den förra kategorin hade underrubriker som olydnad, oskick, osnygghet, lättja, glömska, oanständighet och långsamhet. Anmärkningar som gällde läsningen kunde man få i de enskilda ämnena. Varje lördag skulle anmärkningsboken visas upp för

målsman som skulle skriva sin namnteckning. Boken skulle vara tillbaka till skolan på måndag morgon. På så sätt fick man samverkan mellan hem och skola som fortfarande är så eftersträvansvärd.

LÄRJUNGARNES ORDNING
den 15 December 1849.

—•••••—

SJUNDE KLASSEN.

N:o 1. **G. J. Edelstam** *ab. a.* 290. *)

SJETTE KLASSEN.

„ 1. **H. W. Ulf** *a. a.* 236.
 „ 2. **P. G. F. Heideken** *a. ab.* 229.
 „ 3. **E. G. Pasch** *bc. b.* 225.
 „ 4. **N. C. C. Arfvidsson** *a. a.* 225.
 „ 5. **O. T. Fähræus** *b. b.* 222.
 „ 6. **Hj. Küsel** *b. b.* 218.
 „ 7. **C. F. Edelstam** *b. b.* 215.
 „ 8. **R. Bergman** *b. ab.* 213.
 „ 9. **G. E. Ulf** *b. ab.* 212.
 „ 10. **H. J. Hamilton** *b. a.* 205.
 „ 11. **C. F. Geijerstam** *b. b.* 205.

FEMTE KLASSEN.

„ 1. **W. A. Söderhjelm** *b. b.* 203.
 „ 2. **J. F. C. Burman** *bc. b.* 193.
 „ 3. **W. A. Sontag** *b. ab.* 189.
 „ 4. **C. A. Lindroth** *b. ab.* 189.
 „ 5. **P. O. Bagge** *a. a.* 186.
 „ 6. **E. C. J. Cederstråle** *bc. ab.* 184.
 „ 7. **A. I. Hazelius** *a. a.* 171.
 „ 8. **P. J. A. Charlés** *b. ab.* 165.
 „ 9. **B. v. Knorring** *bc. b.* 164.
 „ 10. **B. Ribbing** *a. b.* 160.

*) Siffertalen angifva summan af ordningsnumrorna, hvilka hvarje lärjunge erhållit i de särskilda läroämnena, på det sätt, att i gifvits åt den minst försigkomne samt sedan högre nummer tilldelats. allt efter högre kunskapsgrad. Bokstäfverna åter utmärka, i första kolumnen, betyg för *Uppförande* under förflutna året, så att *a* betyder *utmärkt godt*, *ab* *mycket godt*, *b* *godt*, *bc* *ojemt*, *c* *dåligt*; samt i andra kolumnen, betyg för *Flit*, under sista terminen, så att *a* betyder *berömlig*, *ab* *med beröm godkänd*, *b* *godkänd*, *bc* *försvarlig*, *c* *ringa*.

Ur Nya Elementarskolans katalog den 15 december 1849.

I femte klassen finns Burman tillsammans med skolans vid den här tiden klarast lysande stjärna A. I. Hazelius, sedermera skapare av Nordiska museet och Skansen. Märk skillnaden mellan Burman och Hazelius i bokstavsbetygen för

uppförande och flit. Poängen som står längst till höger gör det möjligt att följa varje elevs studieframgångar i skolans kataloger.

Redan första dagen i skolan fick Conny en anmärkning för glömska, då han inte förstod att han skulle tagit med sig sin griffeltavla till en matematiklektion. Samverkan med hemmet kunde gå till på lite olika sätt. För en annan elev var det så illa att han fått en anmärkning för olydnad på en söndag när han inte gått i skolan. När lille August, som han hette, ställdes till svars för anmärkningen angav han att det var mamma som skrivit in den. Då blev August ålagd att be sin mamma besöka magistern. Hon ansåg sig ha minst lika rätt som lärarna i skolan att kluttra anmärkningar i sin sons anmärkningsbok när han inte uppförde sig som han skulle. Inte ens rektorn kunde stoppa den energiska mamman utan gav henne tillåtelse att när hon så behagade skriva in anmärkningar.

Connys bästa ämne i skolan var teckning. Nya elementarskolans tillkomst innebar en statushöjning för ämnet. Det var i början av 1800-talet som teckningsämnet dök upp i den svenska skolan. Läroverken var först på plan där undervisningen främst var ett komplement till övningarna i geometri. Termen som då användes var "linearritning på fri hand". Ämnet var från början av tillfällig art i läroverken, men direktionen för Nya elementarskolan beslöt att det skulle bli ett fast ämne. På Connys tid var det två och en halv timme i veckan. Som mycket inspirerande lärare hade han Johan Gustav Köhler, verksam vid skolan i nästan ett halvt sekel.

För att komma vidare till akademiska studier tog Conny privatlektioner i latin och filosofi av föreståndaren för Stockholms lyceum Carl Johan Bohman. Efter att snabbt ha klarat av studentexamen i Uppsala fortsatte han med kameralexamen som avlades 1853. I januari året därpå avled Connys far och därmed grusades planerna på en hovrättsexamen. Den ekonomiska situationen blev för svår för Amalia som på en liten pension även skulle försörja Connys då sextonåriga sjukliga syster Leontine.

Yrkesliv

Conny tjänstgjorde vid flera ämbetsverk, bland dessa främst Riksbanken och riksdagens kansli. Liksom fadern blev han så småningom kamrer vid Riksbanken. Det tog flera år innan man som ung tjänsteman i ett ämbetsverk kunde få något förordnande och därmed en försörjning. I början av tjänstgöringen fanns endast ljuspengar att hoppas på, en mindre summa som utbetalades vid jultiden och som i inledningen av Conny ämbetsmannabana ungefär motsvarade värdet av två pund (0,85 kg) talgljus. En inte helt obetydlig summa blev det dock för den som i likhet med Conny arbetade vid flera ämbetsverk. Arbetsuppgifterna var till en början enkla och kunde upplevas förödmjukande för dem som hade flera års akademiska studier bakom sig. Uppgifter som att linjera, skriva rent och summera kunde vara nog så mödosamt

om man inte hade rätt skrivteknik. Conny åtog sig att paginera en tjock bok på lediga stunder. Det tog många dagar innan han nådde slutet och när han bläddrade igenom den upptäckte han att han hoppat över en sida. Han vågade inte tala om sitt misstag och eftersom det inte var någon brådska att bli klar ägnade han många dagar åt att radera och ändra. Långt senare när han avslöjade sitt misstag fick han veta att felet lätt kunnat åtgärdas genom att skriva samma nummer som på föregående sida och tillägga ½.

Värre kunde konsekvenserna bli för andra misstag. Ett viktig åtagande för tjänstemännen i Riksbanken var att kontrasignera, skriva sitt namn på, sedlar. Det ingick även att kassera gamla trasiga, smutsiga och illaluktande sedlar genom att dra ett bläckstreck över dem. Connys far tog ofta hem sedlar för kontrasignering. En kollega till Conny hade en bunt med oskrivna tiokronorssedlar motsvarande 5 000 kr med sig på vägen hem. Han gick förbi Strömparterren och drack kaffe och gick vidare till Ericssons hattmagasin på Drottninggatan, där han saknade sin bunt som han glömt på en bänk i Strömparterren. Med andan i halsen återvände han till Strömparterren och fann till all lycka att en vaktmästare tagit hand om paketet. Den kaffetåren hade kunnat bli dyr. Vid den tiden fanns ett förbud att ta hem sedlar, men eftersom signeringen gav en viss förtjänst var det lockande att bryta mot förbudet.

Teckningslärare

De små inkomsterna från ämbetsverken som Conny hade i mitten på 1850-talet gjorde det nödvändigt för honom att söka förtjänster på annat håll. Kontakterna med Carl Johan Bohman gjorde att han sökte jobb som teckningslärare på Stockholms lyceum, men fick i stället bli sånglärare. Snart använde han också skolans lokaler till en privat ritskola som lockade många elever.

Bland lärjungarna till Burman fanns August Strindberg som studerade på Lyceum mellan 1861-1867. Burman omnämns i *Tjänstekvinnans son* som den som anförde köreerna. I romanen kallas Lyceum för Privatläroverket. Rektor Bohman, en legend i Stockholms skollhistoria, uppskattades av Strindberg som skrivit följande om honom och skolan:

Det rådde vid detta läroverk just genom dess liberala anda en demokrati som han (den självbiografiske Johan) icke märkt i Klara; grevar och baroner, de flesta lata, hade icke något försteg för de andra. Rektor, själv en bondpojke från Småland, var alldeles renons på vördnad för börd lika litet han hyste någon fördom mot de adlige, eller särskilt ville stuka dem. Han duade alla, stora och små, var lika förtrolig mot alla, studerade vart individ, kallade dem i förnäm och var intresserad för ungdomen.

Allt var inte idylliskt på Lyceum. När det var något bråk misstänkte Burman ofta att någon av bröderna Selander var inblandade. Nils och Edvard Selander, senare framstående yrkesmän inom olika områden, berättar i *Två gamla Stockholmares anteckningar* (1920) hur det kunde gå till:

Conny Burman, skämtare, sångare, akvarellist, visdiktare, festtalare, m.m., blev vid några och tjugo år anställd som lärare vid Stockholms lyceum. Under hans ritlektioner förövades ganska mycket ofog, varför Conny gärna grep till rottingen. Men att komma åt den skyldige var ganska svårt, sedan Selandrarna lärt kamraterna ett sätt att undgå bestraffning. Vi kröpo helt enkelt under det stora klassbordet, kring vilket alla eleverna sutto, och då Conny kröp efter, kilade vi upp på andra sidan. Då Conny visade sitt förbittrade ansikte här, kastade vi oss över bordsskivan och kröpo åter ned. Conny efter! Så fört gick dansen kring bordet, till dess Conny, röd av ilska, uttröttad måste upphöra.

Trots allt bus blev Selandrarna och Burman vänner för livet och de framhåller i sina anteckningar att han var synnerligen omtyckt. Conny var också vida känd för sin tankspriddhet och med anledning därav berättar bröderna följande:

Connys distraktion bringade honom ofta i befängda situationer. Inbjuden att bevista en begravning, kom han för sent, men påträffade i närheten av sorgehuset en likprocession, till vilken han sällade sig. Då han för en granne i ledet skildrade den bortgångnes stora förtjänster som ämbetsman, upplyste denne honom förvånad, att det var ett fruntimmer han följde till graven. Conny försvann ögonblickligen, för att ej långt därifrån träffa en annan procession, som han, då han kände många av deltagarna, förmodade var den rätta. För säkerhets skull frågade han den första han påträffade, den glade skämtaren Kalle Scharp (grosshandlare och legendariskt Stockholmsoriginal), vem det var som begrovs? "Förmodligen liket", blev svaret.

Av bröderna Selander och av Carl Forsstrand som skrivit om Stockholms lyceum framhålls Connys oförmåga att inge respekt. Trots allt var han mycket respekterad som teckningslärare för sitt gedigna kunnande. Mellan 1873-1880 var han privatlärare för prinsarna Gustaf, Oscar och Carl. Om den förstnämnde, som senare blev Gustaf V, berättar Conny att han var ovan att sköta pennen och att han knappast kunde dra ett rakt streck. Framstegen för prinsarna blev inte särskilt stora med den begränsade tid som fanns för undervisningen.

Under de år Conny var prinsarnas privatlärare hände mycket vad gäller teckningsundervisningen och 1878 kom ett betänkande på området. Conny hade skaffat sin kompetens som teckningslärare genom studier på Konstakademien. Från 1879 övergick ansvaret för teckningslärarutbildningen på Tekniska skolan som senare ändrade namn till Konstfackskolan. Betänkandet förordade användandet av den tyske pedagogen Adolph Stuhlmanns metod för frihandsteckning. På svenska utkom *Lärobok i frihandsteckning för elementarläroverk, seminarier och folkskolor* i elva upplagor mellan 1878-1893. Metoden innebär att eleven i början använder rutpapper och tecknar efter förlagor för att så småningom kunna teckna fristående föremål på ett papper utan rutor. I längden blev det enformigt och begränsande för eleven och metoden övergavs. Conny utarbetade egna läromedel såsom *Vägledning till kartritning i skolans tjänst* (1895-1897) och *Lärorika och nöjsamma färgöfningar med vattenfärger och kriter* (1898-1901) och bidrog starkt till att utveckla teckningsundervisningen i Stockholms skolor. Han gjorde också betydande insatser för teckningslärares ställning genom debattskrifter och en sjukkasse som har varit upphov till.

Connys läromedel i teckning känns betydligt mer stimulerande än de flesta andra samtida försök i genren.

Mångsysslare

Conny deltog även i konstdebatten. I slutet av 1884 skrev Ernst Josephson två längre artiklar i *Dagens Nyheter* där han krävde en omfattande reformering av konstutbildningen. Artiklarna innehöll skarpa angrepp på Konstakademien och dess lärare. Conny gav ett mycket välformulerat svar i två långa artiklar i *Nya Dagligt Allehanda* den 29/4 och 1/5 1885 där han på punkt efter punkt bemöter Josephson och smular sönder hans argument. Artiklarna undertecknades "F.d. elever vid Fria konsternas akademi" då hans åsikter delades av flera konstnärskamrater till Conny som studerat på akademien. Ernst var talesman för Opponenterna som inte fick igenom sina krav på reformering av konstutbildningen. Därför bildades Konstnärsförbundet, med en lång rad yngre konstnärer som medlemmar, som tidvis drev en egen konstskola.

Lite lättsammare var Connys serietecknande. Han utkom mellan åren 1866-1894 varje år, oftast till jul, med skämtteckningar i serieform. Därför har han kallats "vår stabilaste serieskapare under 1800-talet". Mycket av inspirationen kom från Wilhelm Busch och det finns stora likheter med Henning Thulstrups populära karikatyralbum innehållande skildringar ur stockholmslivet.

På omslaget till Connys sista alster som serietecknare förtecknar han sin samlade produktion. Föredömligt, tycker senare tiders bibliotekarier.

Conny målade många akvareller varav en och annan fortfarande dyker upp på konstmarknaden. Några av hans alster finns också på Stockholms stadsmuseum. Populära en tid var han även hans sotritningar. I samband med det stora sotaremötet i Stockholm 1880 hoppades Conny på god försäljning. I

Söndagsnisse konstateras att så inte blev fallet och därmed upphörde Connys produktion; de dog sotdöden.

Ur Söndagsnisse 1880: 36

Conny ägnade mycket tid åt sällskapsliv och fick där utlopp för sina många konstnärliga talanger. Bland de många sällskap som han var medlem i kan nämnas Par Bricole, S.H.T. och Konstnärsklubben. Han uppträdde ofta som kvartettsångare där han var andra tenor. Tillsammans med studenterna i Uppsala deltog han i deras kör som 1867 gjorde ett bejublat framträdande på Parisoperan. Conny har även verkat som musikkritiker i Nya Dagligt Allehanda under 1873 och där med positiva recensioner vid debuten bidragit till operastjärnorna Arvid Ödmann och Caroline Östbergs lysande karriärer. Domarrollen kändes aldrig riktigt bekväm för Conny som efter knappt ett år lämnade uppdraget som recensent.

Dalarö

1875 gifte sig Conny med Augusta Olivia Westerholm (1845-1918), fosterdotter till en sockerbrukspatron. Hon kallades vanligen "Gusten", på senare tid även "Stafva". Ingenstans framkommer annat än att äktenskapet varit lyckligt. Tillsammans tillbringade de mycket tid i skärgården, främst på Dalarö.

Många konstnärer har blivit inspirerade av Dalarö, inte minst Anders Zorn och August Strindberg. Om den sistnämnde har Conny en hel del att berätta i sin bok *Från skvallerbänken* (1907), som innehåller den bästa skildring av Dalarö på 1800-talet som finns. 1891 bodde Strindberg på Dalarö vid tiden för skilsmässan från Siri von Essen. Han bodde ödsligt på en skogsudde. Conny besökte honom och upptäckte att han hade en laddad pistol som låg i solgasset vid ett fönster. Conny kände oro och fick lov att flytta pistolen och även sätta fast en papperslapp på mordvapnet där det stod "laddad". En annan gång erbjöds Conny natthärbärge hos Strindberg, men avböjde på grund av obehag inför hans ovarsamhet med skjutvapen och att han hört om att Strindberg vid sina medicinska studier experimenterade med att testa hur länge råttor kunde leva i komprimerad luft.

På våren 1912 var Connys hälsa dålig. Han bodde då på Drottninggatan 104, snett emot det hus på Drottninggatan 85, där Strindberg bodde. När han fick veta att den store diktaren låg obotligt sjuk sände han honom en hjärtlig hälsning med följande rader:

Broder August!

Tillåt mig härmed sända dig uttrycket av mitt uppriktigaste deltagande i din svåra sjukdom. Må en högre makt, den hjälpa kan, vara din styrka och tröst.

Gamle vännen, geliken Conny B.

Brevet är daterat den 23 april, knappt en månad före skaldens död, och finns i KB:s Strindbergssamlingar. Svaret kom en vecka senare och finns publicerat på sid. 311 i Alice Rasmussens bok som omnämns nedan.

Burman umgicks med flera KB-personer Bibliotekarien Harald Wieselgren var en nära vän som deltog flitigt i sällskapslivet. Lika hemmastadd där var inte den lille Ahlstrand, om än inte helt talanglös i sammanhanget. Bibliotekarien August Ahlstrand var en trogen gäst på Dalarö med en speciell förmåga att "trolla" fram buteljer med Cederlunds punsch. Conny berättar att när hans KB-kollega Christopher Eichhorn skulle resa till Växjö för att bevista ett forskarmöte blev han ombedd att leta på ett speciellt ställe för att hitta en skatt. Mycket riktigt låg där tre flaskor punsch som Ahlstrand gömt några år tidigare när han besökte sin födelsebygd. En annan episod med Ahlstrand var när han var ute och gick på Dalarö med den storväxte läkaren och gastronomen Charles Emil Hagdahl. Conny berättade för Ahlstrand att det såg så komiskt ut när den lille och den store var ute och gick tillsammans, att han tänkte rita av dem. "Gör inte det" sa Ahlstrand. "Det finns knappast något, som gjort mig så mycket obehag och för vars uppmärksammande jag alltid känt mig så djupt sårad, som min litenhet."

Dalarö har genom åren dragit till sig många konstnärer. Flera bibliotekarier har också trivts mycket bra där. För en konstnärlig bibliotekarie som festskriftens huvudperson torde det vara ett idealiskt ställe. Conny tillbringade somrarna där

ända in i det sista. Luftombytet efter återkomsten till huvudstan vållade enligt Emil Norlander hans död den 21 september 1912.

Literatur av och om Conny Burman

KB:s samlingar har mycket mer att berätta om Conny Burman. Förutom allt tryckt material finns några brev och porträtt. Genom sitt breda kontaktnät är han en passande centralgestalt för en skildring av Stockholms kulturliv under senare delen av 1800-talet. Den som vill fördjupa bilden av honom kan först och främst rekommenderas hans tre böcker *Minnen* (1904), *Post scriptum* (1905) och *Från skvallerbänken* (1907). Biografiska uppgifter om Conny finns även i Herman Hofbergs *Svenskt biografiskt handlexikon* och i *Svenskt konstnärslexikon*. Emil Norlander ger ett personligt miniporträtt av Conny i *Dinfigurer ur stockholmslivet* (1919). Olle Dahllöf har behandlat Conny som serietecknare i Dagens Nyheter 8/10 1997. Alice Rasmussens bok ”*Det går en oro genom själen-”: Strindbergs hem och vistelseorter i Norden* (1997) innehåller några notiser om Connys möten med August Strindberg.